

Input fra administrationen til opfølgning på miljø- og klimaudvalgets resultater og perspektiver for yderligere politikudvikling 2018-2021 – den 23. november 2021

Input fra Center for Ejendomme

1. Udvalgets resultater, aktiviteter og mødeformat.

A: Udvikling af Grøn2030

Udvalget har bidraget til udviklingen af Grøn2030 programmet med en omfattende portefølje af indsatser (se Grøn omstillingsrapport) indenfor Verdensmål 12 "Ansvarligt forbrug og produktion". Herunder har udvalget støttet op om den store indsats i energiprogrammet med en leasingramme på 945 mio. kr. I perioden er også etableret et bæredygtighedssekretariat til understøttelse af den grønne omstilling af køkkendriften og øget økologi.

B: Styrke omstillingen på hospitaler

Udvalget har deltaget i vigtig workshop omkring Grøn2030 med deltagelse fra Region Midt. Dette var afgørende for efterfølgende budget 2022 og indsats i klinikken.

C: Fuldt klimaregnskab

Udvalget har i perioden lagt vægt på et vi i klimaregnskabet også inkluderer de indirekte CO₂ udledninger, også kaldet Scope 3. Dette er sket med klimaregnskab 2020 og vil løbende blive forfinet og kvalificeret.

D: Studiebesøg med fokus på genanvendelse

Der har været flere studiebesøg. Blandt andet omkring affald, hvor casen var Gentofte Hospital og første til en større og forsat igangværende indsats omkring plastaffald.

2. Forslag til temaer og anbefalinger til næste valgperiodes arbejde på udvalgets politikområder

A: Helhedsplan for indirekte udledninger (forbrug)

Den største udfordring i den kommende valgperiode bliver de indirekte CO₂-udledninger, som dækker over indkøb/forbrug af produkter, lægemidler, byggematerialer og serviceydelser som udgør omkring 90 % af regionens udledninger. Administrationen har haft dialog med MKU om at udarbejde en langsigtet helhedsplan (som skal indgå i Grøn2030) for indirekte udledninger, som omfatter mål, indsatser, governance/organisering, finansiering og kommunikation. Det nye udvalg vil være politikformulerende for denne plan.

B: Konsolidering af Grøn2030

GDU blev i 2020 udvidet med tre nye indsatsområder til i alt syv. Det nye udvalg får en vigtig opgave i forhold til at konsolidere indsatserne, hvor der er behov for det. For den nye indsats Bæredygtigt Byggeri er administrationen p.t. i gang med at udarbejde det strategiske grundlag og det nye udvalg vil være politikformulerende ift. ambition, retning og tempo.

C: Fuld integration af bæredygtighed

De fleste organisationer i Danmark er langt fra at være bæredygtige og Region Hovedstaden er ingen undtagelse. Vi har Grøn2030 og forskellige andre grønne omstillingstiltag i organisationen, men bæredygtighed er langt fra fuldt integreret i vores drift. Der er derfor behov for, at det nye udvalg sammen med forretningsudvalget sætter sig i spidsen for en omstillingsproces hvor 1) klima- og miljøindikatorer integreres i alle relevante beslutningsprocesser og bliver brugt som central koncernfælles styringsparameter og 2) den grønne omstilling bliver prioriteret højere budgetmæssigt end det er tilfældet idag.

3. Delegation og beslutningskompetence

A: Proces for energiprojekter

Der blev præciseret en aftale om, at energiprojekterne skal i MKU forud for FU/RR

B: Snitflader

Der er måske behov for at præcisere snitflader mellem MKU og FU for "bæredygtigt byggeri" samt "økologi og bæredygtige fødevarer"?

Input fra klimaenheden

• **Udvalgets resultater, aktiviteter og evt. mødeformat**

- Regionen **inspirerer til fælles og helhedsorienteret klimaomstilling**: Regionen har gennem de seneste fire år spillet en væsentlig rolle i at demonstrere tværgående og helhedsorienteret klimaomstilling, hvor fælles værdier og mål styrer udviklingen, frem for de enkelte aktørers egeninteresser. Det er sket via partnerskaber, vidensopbygning og udviklingsprojekter inden for energiomstilling, cirkulær økonomi og klimatilpasning (eksempelvis Energi på Tværs, CityLoops, Circular Economy Beyond Waste, DK2020 og Klimatilpasning på Tværs).
- Regionen er **en værdsat samarbejdspartner og har bred opbakning** til at igangsætte og facilitere ovennævnte samarbejder. Det har vi fordi vi løfter væsentlige fælles dagsordener og har opbygget stor goodwill og tillid fra kommuner, forsyningsselskaber, erhvervsliv, vidensinstitutioner og andre samarbejdspartnere.
- Regionen **yder efterspurgt/værdsat sparring og rådgivning** til næsten alle regionens kommuner i at udvikle ambitiøse klimaplaner, som lever op til Parisaftalens målsætninger om drivhusgasreduktion, samt tilpasning til klimaforandringerne (i regi af DK2020).
- Region Hovedstadens **handlingsplan for FN's verdensmål** er blevet udviklet og vedtaget. Handlingsplanen har løftet regionens målsætninger betydeligt inden for klima- og miljøområdet, og også indenfor sundhed.

- **Forslag til temaer og anbefalinger til næste valgperiodes arbejde på udvalgets politikområder**

- **Fra demo-projekter til normal praksis:** Som bekræftet igen og igen – senest i IPCC-rapporten fra 9. august i år – udvikler klimakrisen sig hurtigere og værre end forventet, og der er behov for at skrue op for tempoet i klimaindsatsen. For at accelerere omstillingen til en klimaneutral og klimarobust region er det vigtigt, at de gode erfaringer fra demonstrationsprojekter m.v. skaleres og udbredes til alle aktører. For at kunne understøtte den udvikling bedst muligt, anbefales det, at regionen fremadrettet arbejder for:
 - At få en **styrket regional planlægnings- og koordineringsrolle på klimaområdet** – gerne i fælles front med de øvrige regioner. Regionerne har gode forudsætninger for at understøtte, at de gode helhedsorienterede løsninger udbredes overalt. Arealplanlægning er et godt eksempel på et område, hvor det er nødvendigt med et regionalt planlægningsorgan til at balancere mange forskellige samfundshensyn og sørge for, at klimaet ikke taber.
 - At **prioritere klima højere** i den regionale udvikling, fx ved at klimahensyn integreres som en bunden opgave på tværs af alle regionale udviklingsdagsordener, og ved at der afsættes ressourcer til dette arbejde, ligesom der er blevet afsat ressourcer til at styrke klimaomstillingen i egen drift (fx regionens grønne indkøb)
 - At **styrke interessevaretagelsen ift. de nationale rammevilkår** for at kunne skubbe på udviklingen af rammer som bedre understøtter udbredelsen af de gode klimaløsninger og dermed omstillingen til et klimaneutralt og klimarobust samfund.
 - At **involvere borgerne i omstillingen**: Der opleves en stigende politisk efterspørgsel efter involvering af regionens borgere på klimaområdet, og borgerne er afgørende for en succesfuld omstilling. Det vil derfor være relevant at drøfte og afprøve modeller herfor i den kommende udvalgsperiode.

Input fra miljøenheden

Udvalgets resultater, aktiviteter og evt. mødeformat

Jordforurening, grundvands- og drikkevandsbeskyttelse

- Udvalgsformanden har sat fokus på vigtigheden af en fortsat prioritering af jordforureningsområdet ved deltagelse i debatten "Et giftigt valg" på Folkemødet på Bornholm i 2018.

Udvalgsformand Kim Rockhill deltog i debatten i panel med folketingsmedlem Anni Matthiesen (V) og folketingsmedlem Christian Rabjerg Madsen (S).

Efterfølgende er der på Finansloven for 2021 og frem til 2024 afsat midler til gennemførelse af fase 1 i regionernes samlede plan for håndtering af de 10 generationsforureninger i Danmark. 4 af generationsforureninger er beliggende i Region Hovedstaden.

- Udvalget har udviklet nye, fokuserede mål for bl.a. beskyttelse af grundvandet (85% grundvand sikres inden 2030), kortlægning samt en forstærket pesticidindsats til Jordplan II, grundlaget for regionens prioritering på jordforureningsområdet. Nye mål til Jordplan II blev drøftet af udvalget i juni 2019. Jordplan II blev herefter vedtaget af regionsrådet den 19. november 2019.

Administrationen orienterer årligt udvalget om status for fremdriften i Jordplan II.

Udvalgte resultater: Ved udgangen af 2021 er jordforureningskortlægningen afsluttet i 26 af regionens kommuner og 20% af den samlede grundvandsressource i de højest prioriterede områder er sikret mod primært klorerede opløsningsmidler.

- Udvalget har opfordret alle regionens kommuner og forsyninger til samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af pesticider i grundvandet. Brev sendt til alle regionens borgmestre i juni 2021. Samarbejde med kommuner om bl.a. vidensopbygning og bekæmpelse af pesticider foregår pt. i Nybølleområder, Marbæk, Ledøje, Dragør??? og via drikkevand-på-tværs-projektet i Gribskov Kommune.
- Udvalget fik ved temamøde og rundvisning på Innovationsgaragen i Skovlunde en status for væsentlige jordforureningssemner, bl.a. regionens innovations- og effektiviseringsprojekter, herunder mulighederne for rensning for pesticidnedbrydningsstoffet DMS, de fem regioners samlede redegørelse og samarbejde på tværs, PFAS-situationen og status for pesticidstrategien. Udvalgs mødet med jordforurenings temaet på Innovationsgaragen blev afholdt i august 2021.

Råstofplan

- Den 12. oktober 2021 har regionsrådet vedtaget Råstofplan 2016/2020. Processen blev igangsat med regionsrådets beslutning den 21. august 2018 om, at råstofplanen skulle revideres.
- I løbet af processen har miljø- og klimaudvalget fastlagt nogle væsentlige præmisser for udarbejdelsen af råstofplanen. Udvalget har tidligt i processen slået fast, at arealudlæggene til nye grave- og interesseområder skulle minimeres mest muligt. Det har bl.a. betydet, at Region Hovedstaden som noget nyt indregner bidragene fra sekundære råstoffer samt bidraget fra havindvinding i råstofplanens ressourceopgørelse.
- Tidligt i processen har udvalget og regionsrådet desuden på baggrund af indledende miljøvurdering af alle de fremkomne forslag til nye grave- og interesseområder besluttet, at en række af disse områder ikke skulle inddrages i den kommende råstofplan. Det drejer sig om graveområderne Dronningmølle, Græse Bakkeby, samt dele af områderne ved Lille Rørbæk og Bonderup og interesseområderne ved Store Fælled og Uvelse.
- Udvalget har også haft fokus på at få skærpet hensynet til borgere og lokalsamfund i afvejningen af interesserne op mod råstofinteresserne, hvilket har betydet udarbejdelse af en række retningslinjer, der har til formål at reducere de gener borgere og lokalsamfund vil opleve grundet råstofindvinding i deres lokalområde. Her kan nævnes en helt ny retningslinje om etablering af ny eller bibeholdelse af eksisterende afskærmende beplantning omkring råstofgrave, samt tilføjelse til en retningslinje om fastlæggelse af en nærhedszone på 100 m, hvor der stilles krav om, at al indvindingsaktivitet inkl. efterbehandling skal foregå inden for en afkortet tidsperiode, i størrelsesordenen af 2 år.
- Udvalget ønskede en åben proces med tidlig inddragelse af berørte parter. Der har derfor været gennemført 6 fysiske borgermøder i forbindelse med partshøring af foreslåede ændringer i råstofplanen i forsommeren 2019 og 5 virtuelle borgermøder i forbindelse med høring af forslag til Råstofplan 2016/2020 i efteråret 2020 og et enkelt virtuelt møde i forbindelse med høring af det reviderede forslag til Råstofplan

2016/2020 i foråret 2021. Alle møder blev indledt med en velkomst af formanden for udvalget og blev gennemført med deltagelse af medlemmer af miljø- og klimaudvalget, der således havde mulighed for at kommentere og besvare borgernes spørgsmål.

Forslag til temaer og anbefalinger til næste valgperiodes arbejde på udvalgets politikområder

Jordforurening, grundvands- og drikkevandsbeskyttelse

- Pesticider i grundvandet udgør en større trussel end hidtil antaget. Samtidig dukker der løbende nye stoffer op, senest PFAS fra brandøvelsespladser, som også kan udgøre en trussel mod grundvandet, mennesker sundhed og miljøet. De nye stoffer udfordrer prioriteringerne i Jordplan II. Administrationen forventer, at der bliver behov for politiske drøftelser og prioritering af de samlede midler til jordforureningsområdet i den kommende valgperiode. Drøftelse og endelig vedtagelse af en strategi for pesticidpunktkilder i Region Hovedstaden er allerede planlagt i løbet af 2022.
- Fælles overblik over grundvands- og vandforsyningsforhold blandt de involverede parter vil alt andet lige betyde, at beslutninger om investeringer, bl.a. regionens investeringer i undersøgelser og oprydning af forurenede grunde, kan tages på det bedst mulig grundlag og dermed reducere risikoen for fejlinvesteringer. Administrationen anbefaler, at udvalget i den næste valgperiode arbejder for at udbrede drikkevand-på-tværs-konceptet til flere områder i regionen m.h.p. at øget koordinering og samarbejde mellem regionen, kommuner og vandforsyninger. Dette blev i øvrige også anbefalet af flere kommuner og vandforsyninger ved møder med administrationen i september 2021 i.f.m. indhentning af input til den kommende pesticidstrategi.
- Fortsat udvikling og innovation af effektive løsninger, herunder digitale løsninger, gerne i samarbejde med vidensinstitutioner, kommuner, vandforsyninger og det private erhvervsliv er væsentlige forudsætninger for en fortsat effektivisering af løsningen af hele jordforureningsopgaven. Administrationen anbefaler, at der fastholdes politisk fokus på projektudvikling og mulighederne for funding, så regionen fortsat kan være i blandt de bedste i verden på jordforureningsområdet.

Råstofplan

- I starten af perioden forelægges udvalget beslutning om revision af råstofplan.